

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 18 mars 1938 kl. 9 f. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om utredning rörande åtgärder för bättre trygghet av vårdbehovet vid kikhosta.

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 41, har herr *Myrdal* hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte låta upptaga till skyndsamt utredning frågan rörande de åtgärder, som äro erforderliga för att bättre trygga vårdbehovet vid kikhosta. *Motionen.*

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i anledning av motionen införskaffat yttranden från *medicinalstyrelsen* och *svenska läkaresällskapet*, vilka utlåtanden såsom bilagor fogats vid detta utlåtande. *Yttranden.*

Av i ärendet inhämtade upplysningar får anses ådagalagt, att vårdbehovet vid kikhosta icke är tillgodosett i den utsträckning som vore önskvärd. Att åtgärder äro påkallade framgår även därav, att medicinalstyrelsen redan funnit erforderligt igångsätta utredning å här ifrågasatt område i samband med viss komplettering av epidemilagen att gälla smittsamma sjukdomar vilka icke nu rymmas inom dess ram, samt att svenska läkaresällskapet, förmodligen utan kännedom om den sålunda påbörjade utredningen, tillstyrkt dylik. *Utskottet.*

Då föreliggande fråga sålunda upptagits till behandling i en utredning, som redan lett till utarbetande av ett preliminärt förslag i ämnet, avseende att, där särskilda omständigheter det föranleda, person som insjuknat i kikhosta må få komma i åtnjutande av kostnadsfri vård och underhåll i allmänt rum å epidemisjukhus, synas motionärens önskemål redan vara beaktade.

Under återopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att motionen nr I: 41 icke måtte föranleda någon första kammarens åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1938.

Å utskottets vägnar:

O. A. NORDBORG.

Närvarande: herrar Nordborg, Heüman, Gottfrid Karlsson, Anders Andersson, Swartling, Holstenson, Sundvik, Magnusson, von Horn och Karl Andersson*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Bilaga 1.

Till Riksdagens första kammars andra tillfälliga utskott.

I motion (I: 41) har herr Myrdal hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte låta upptaga till skyndsamt utredning frågan rörande de åtgärder, som vore erforderliga för att bättre trygga vårdbehovet vid kikhosta.

Genom kungl. brev den 11 februari 1938 har medicinalstyrelsen anbefallts att till Eder senast den 28 februari 1938 avgiva yttrande i ärendet.

Till åttlydnad av den givna befallningen får medicinalstyrelsen anförda följande.

Såsom motivering till sin hemställan hänvisar motionären till en undersökning verkställd av överläkaren vid epidemisjukhuset i Stockholm, docenten Rolf Bergman, framlagd i ett föredrag i svenska läkarsällskapet »Om behovet av sjukhusvård vid pertussis» (kikhosta).

Beträffande möjligheterna att tillgodose vårdbehovet vid kikhosta enligt nu gällande bestämmelser vill medicinalstyrelsen erinra om följande.

Kikhosta tillhör icke den grupp av smittsamma sjukdomar, som anges i 2 § 1 mom. epidemilagen den 19 juni 1919 och å vilka epidemilagens bestämmelser om bland annat obligatorisk vård å epidemisjukhus åger tillämpning. Emellertid öppnar bestämmelserna i lagen möjligheter för sjukhusvård jämväl av fall av kikhosta.

Alldeles oavsett att enligt 24 § Konungen åger förordna att vad i epidemilagen är stadgat angående sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. omförmäles, skall åga tillämpning jämväl å exempelvis kikhosta, åger nämligen länsstyrelsen under vissa förutsättningar enligt bestämmelserna i 25 § förordna att vad i epidemilagen är stadgat angående förstnämnda slag av sjukdomar skall i de delar, som provas nödigt, vinna tillämpning jämväl då annan smittsam sjukdom vunnit större utbredning på en ort eller uppträder i mera elakartad form. Sådant förordnande må emellertid endast meddelas för viss tid.

Emellertid kan vårdbehovet vid kikhosta åtminstone i viss utsträckning tillgodoses utan tillämpning av bestämmelserna i 24 och 25 §§ epidemilagen. Hinder torde sålunda icke föreligga att då plats finnes och vårdbehovet är trängande å epidemisjukhus intaga jämväl fall av kikhosta.

Visserligen har det sagts, att beträffande sådana epidemisjukhus, för vilka statsbidrag erhållits för deras uppförande, inrättande eller inlösen jämlikt kungl. kungörelsen den 7 september 1920 den enligt § 3 d) avlämnade förbindelsen av epidemidistriktet att icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande använda epidemisjukhuset till annat än det därmed avsedda ändamålet skulle utgöra ett hinder för inläggande å epidemisjukhus av person lidande av annan smittsam sjukdom än som avses i 2 § 1 mom. epidemilagen. I sitt yttrande den 7 december 1934 över statens sjukvårdskommittés betänkande anförde medicinalstyrelsen härom följande. »Denna förbindelse

har ansetts böra givas den snäva tolkningen att icke ens i enstaka fall andra epidemiska sjukdomar än de å vilka bestämmelserna i 2 § 1 mom. epidemilagen äga tillämpning skulle kunna intagas å epidemisjukhus, då sådant kunnat ske utan äventyrande av den egentliga epidemisjukvården. Styrelsen vill häremot erinra om att epidemilagen icke avser åtgärder enbart mot de i 2 § omnämnda sjukdomarna utan såsom framgår av bestämmelserna i 1 § och 10—13 §§ mot smittsamma sjukdomar i allmänhet med undantag av lungsot och könssjukdomar. Under sådana förhållanden synes det styrelsen svårigen kunna göras gällande att ett tillfälligt inläggande av t. ex. mässlings- eller kikhostpatienter, där sjukhusvård påkallas, innebär användande av epidemisjukhuset »till annat än det därmed avsedda ändamålet».

Något uttalande från statsmakternas sida ägnat att rubba denna styrelsens uppfattning föreligger icke. Denna sistnämnda möjlighet att bereda vård åt kikhostpatienter å epidemisjukhus är emellertid beroende av de förvaltande myndigheternas eventuellt sjukhusläkarens beredvillighet att öppna sjukhusen för sådan vård. Den omständigheten att statsbidrag icke erhålles för nu ifrågavarande sjuka ävensom smittrisen, vilken är särskilt stor vid kikhosta liksom för övrigt vid mässling, torde icke vara ägnade att befordra öppnandet av epidemisjukhusen för kikhostpatienter.

Den av motionären väckta frågan har av medicinalstyrelsen redan upptagits till behandling och är för närvarande föremål för närmare utredning i samband med ett här bilagt preliminärt förslag till ändring av bland annat epidemilagen, särskilt i fråga om utsträckt anmälningsplikt i fråga om smittsamma sjukdomar och tillgodoseendet av vårdbehovet vid dessa i den mån de falla utanför epidemilagens bestämmelser.¹

Under hänvisning till det anförda får medicinalstyrelsen avstyrka bifall till den av motionären gjorda hemställan.

Stockholm den 25 februari 1938.

På Kungl. Medicinalstyrelsens vägnar:

MAGNUS HERRLIN.

/ B. Grapengiesser.

Bilaga 2.

Till Riksdagens första kammars andra tillfälliga utskott.

I skrivelse den 4 innevarande februari har Ni berett Svenska Läkarsällskapet tillfälle att inkomma med yttrande angående motion nr 41 rörande utredning angående åtgärder för att bättre trygga vårdbehovet vid kikhosta.

I anledning härav beslöt Sällskapet den 8 innevarande februari tillstyrka, att den motionsvis föreslagna utredningen kommer till stånd.

Vilket jag härmed har äran meddela.

Stockholm den 8 februari 1938.

Gunnar Nilson.

Svenska Läkarsällskapets sekreterare.

¹ Ej här intaget.

